

Redaktör: Leif Larsson
 Bitr. redaktör: Anders Sjögren
 Tel: 090-15 11 87 Fax: 090-15 12 73
 E-post: kultur@vk.se

FOTO: HANNA ERIKSSON

Maria Sundström tar i sina fotografier upp sin tyska bakgrund. Bilden längst till heter Oma och Bärbel.

I skuggan av Hitler

ETT OFTA återkommande tema i Maria Sundströms konstnärskap är hennes tyska bakgrund. Sedan hon fick landsstingsstipendiet 1986 driver hon forskningsprojektet Wiedergutmachung/Oötgörelse tillsammans med journalisten Elisabet Blomberg som även hon har tysk bakgrund.

I Tyskland, 1931, valde Maria Sundströms morfar att gå med i NSDAP, vilket gjorde honom till nazist. Elisabet Blomberg däremot härstammar från en judisk familj.

KONST

Landstingshuset
 Maria Sundström

I forskningsarbetet reste Maria Sundströms och Elisabet Blomberg till Tyskland, Polen och Israel. De besökte privata och offentliga miljöer med anknytning till andra världskriget och de träffade anhöriga och andra som kunde berätta om sina erfarenheter. Behovet av att lägga ett puzzle av historier som de hört berättas under barndomen med de, i vuxen världen, insedda sammanhangen var stort.

I utställningen i Landstingshuset visar Maria Sundström 11 fotografier, samt silverskulpturen Vannmakt. På den större bilden Jag och Hitler står hon själv i fokus.

Klädd röd tröja mot en vit bakgrund viftar hon upprikt mot betraktaren. Bliken är mycket aggressiv. Man får en känsla av att hon, i mötet med Hitler, ställer honom mot väggen samtidigt som hon ger utlopp för inte bara sin egen utan även den allmänmänskliga frustrationen och sorgen.

En text i anslutning till utställningen berättar hon följande: "Jag har klivit in i rollen som min morfar och morfar för att undersöka och försöka sätta mig in i hur jag själv skulle tänkt, agerat och varit här om jag varit någon av dem."

I utställningens andra större bild, Hitlers mödrar, är Maria Sundström avporträtterad i en 1930-40-taletsmiljö. På den svarta klänningen hänger enutmärkelse, en medalj som hennes mormor erhöll i Tyskland under andra världskriget. Detta för att hon och fött det tyska riket fyra barn.

Men Maria Sundström är inte lycklig. Hennes mormor valde att gifta sig med en nazist. På bilden vänder hon bort bliken.

En serie sagobilder varvade med svartvita bilder på Maria Sundströms tyska släktingar ställer frågor. Alla läste de samma sagor men slutet blev dock olika för en del.

I Vannmakt, som ingår i utställningen, har Maria Sundström efterlämnat ett avtryck av två hopklämda händer. En laddad silverskulptur som vittnar om hennes tankar kring skuldfrågan.

Enligt Strömbergs Synonymordbok kan vannmakt ersättas med ord som oförmåga, maktlöshet, handlingsförlamning, hjälplöshet. Med andra ord man vill göra något men kan inte. Maria Sundström är dock på god väg.

YVONNE RITTVALL

Maria Sundström. Hitlers mödrar, fotografi.

KONTAKTUPPGIFTER:

Maria Sundström, bildkonstnär

Utbildning: Konsthögskolan, Umeå universitet
 1989–94, Konstpedagogik, Konstfack 2010–11.

Granlidsvägen 5

910 20 HÖRNEFORS

tfn. 0930-203 70, 0930-216 14, 070-66 88 715

i.c.maria.sundstrom@spray.se

Innehar FA-skattebevis och VAT.

Kontakta konstnären för prisuppgift.

www.mariasundstrom.se

Wiedergutmachung

Rasism och främlingsfientlighet är ett växande samhällsproblem som skolan måste ta på största allvar. Mot bakgrund av detta faktum vill jag tillsammans med högstadiel elever arbeta vidare i ett projekt som jag kallat *Wiedergutmachung*. Projektet handlar om att jag, med tysk bakgrund – min morfar var nazist – och min vän journalisten Elisabet Blomberg med sitt tysk-judiska ursprung har föresatt oss att med konstnärlig och journalistisk metod söka både kunskap och känslan för det oerhörda. Att med perspektiv och minnen göra det privata till något allmängiltigt. Wiedergutmachung är ett pågående projekt som igångsattes 1998 av Elisabet Blomberg och mig och det handlar om att söka sina rötter. Men är krig och nazism långt borta?

Tillsammans med högstadiel eleverna vill jag visualisera konstprojektet *Wiedergutmachung* genom ett antal skulptur, video- och fotografiska verk. Och därmed väcka tankar kring "vårt" Sverige, med sin självbild av att ha varit neutralt och inte med rasism som signum/bakgrund, genom estetiskt lärande som metod.

Tidplan

Föreläsning och konstsamtal

Workshop I: *Hur nära finns det krigserfarenheter bland oss?*

Eleverna får forska i sin närmiljö, rekonstruera och skapa bilder som verbaliseras och sedan diskuteras i grupp.

Workshop II: *Nazism och främlingsfientlighet.*

Eleverna arbetar med utgångspunkt i värdegrunder genom rörlig bild och ljudinstallationer.

Skolämnen som berörs i projektet Wiedergutmachung är svenska, tyska, historia, samhällskunskap, religionskunskap och bild.

Wiedergutmachung är ett konstprojekt som handlar om ha tysk bakgrund och om att koppla samman fördomar från dåtid med nutid i lokalsamhället. (Wiedergutmachung betyder gottgörelse och är tyska statens namn för den kompensations som ges till romer, judar, hbt-personer m.fl.)